

javaslat a
„[A Cserépfalui Református templom és gyülekezete című érték]”
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Szilágyi Zoltán sk.

Cserépfalu, 2016 (település, dátum)
(P.H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Szilágyi Zoltán
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szilágyi Zoltán
Levelezési cím: Cserépfalu, Kossuth út 103.
Telefonszám: 49/423-175 és 30/261-5737
E-mail cím: zolisz@freemail.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A Cserépfalui Református templom és gyülekezete
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	
3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése: Települési Értéktár
4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Cserépfalu filiát a XII. sz. végén Katalán egri püspök szerezte meg. 1335-ben a Cherep névalakban említett falunak papja és Szent György tiszteletére szentelt temploma volt. Pontos adatok hiánya miatt csak valószínűsíthető, hogy többször is leéghetett a kőből és/vagy fából álló templom. Mivel a falu a reformáció hatására nagyon hamar protestáns lett, a jelenlegi megelőző templomot már ilyen módon építették. A harangláb azonban nem ugyanazon a portán volt. A ma is álló templomot ennek a haranglábnak a helyére kezdték építeni 1897-ben. Az új épületre azért volt szükség az egyházi jegyzőkönyvek adatai alapján, mert a falu „kinőtte” a régi „Isten házát”. Részlet Novák Sándor lelkipásztor emlékiratából: „Az 1896. évben ülte meg a magyar nemzet Ázsiából kijövetelének ezredéves történetét..ezen ezredév

emlékét több város és helység élő fák ültetésével örökíté meg. ...A cserépfalusi ref. egyházközség azt határozta, hogy az ezredév emlékére mi nem élő fát ültetünk, hanem a mindenható Isten dicsőségére az Ő imádása helyéül egy új templomot fogunk építeni, mely örök időkre hirdesse nemcsak országunk fennállását, de egyházunk áldozatkészségét, hirdesse híveink buzgósággal teljes adakozását...”

Az alapkövetétel 1897. május 1-én történik meg, ahol Novák Sándor verse is elhangzik:
„Beteljesült hát a szándék, mire oly rég vágyva-vágytunk.
Épülőben van a templom a mi hitünk, erős várunk.”

A jegyzőkönyvek tanúsága szerint, nagyon tiszteletreméltó összefogás, adakozás, elszántság eredményeképpen épülhetett fel ez a csodálatos, impozáns épület. A presbitériumban először felvetődött, hogy kölcsönrel biztosítsák a szükséges fedezetet, de végül az egyháztanács vállalta az önerőből való építési költségek előteremtését. A teljes költség végül 26356 forint lett, mely megfelelt 5000q búza árának. Ennek a szép összefogásnak eredményeképpen 1898. november 11-én szentelték fel Cserépfalu gyönyörű templomát.

A megye egyik legnagyobb, 52 m-es tornyú, neogótikus református temploma lett. A 13X36m alapterületű templom Bezdány Ferenc tervei alapján épült fel. Belsejében a karzatokkal együtt 1300 ülőhely van, nyugati záródása félköríves, mennyezete boltozatos. A torony felőli falon volt elhelyezve a régi templomból a szószék fölötti korona szép fafaragással és díszítéssel 1810-ből. Ez a muzeális értékű tárgy ma a Sárospataki Református Kollégium múzeumában van elhelyezve. Legrégibb darabja azonban a lobontott középkori templomából származó Mózes-szék 1747-es dátummal. Ez a barokk faragású szék a templom legértékesebb darabja. Rajta az alábbi felirat olvasható: „Isten dicsőségére készítettett ezen szék az egyház kölcségén 1747-ben Tóth Márton bíró és Derda István gondnoksága alatt”

A szószék a templom hosszú oldalának közepén helyezkedik el, 4,70m magasságban, amely szédületes az ígét hirdető lelkipásztor számára. A szószékre külön feljárati lépcsőszobán át vezet az út. A szószék feletti koronán nincs felirat, a mellette levő falon áll egy márványtábla ezzel a szöveggel: „építette a cserépfalusi ev. ref. egyházközség 1897-98.”

A gyülekezet első orgonáját Váradi Sándor építette 1879-ben, még a régi templomba. Mikor az új templom elkészült ezt lecserélték egy 8 regiszteres modernebb változatra. Azóta többször kellett javítani, hangolni. Koncertezésre alkalmas orgona beszerzése a gyülekezet jövőbeli tervei közt szerepel. E cél megvalósítására létesült 2012-ben az „Építési és orgonafelújítási alap”.

Három harangja 330 kg-os, 200 kg-os és 85 kg-os. Az I. világháború idején kettőt rekviráltak hadi célokra és csak a 200kg-os maradt meg. Ehhez öntette 1924-ben a gyülekezet a másik kettőt. A harangok mindennap megszólalnak reggel 7.20-kor és délben. A reggeli harangszó a régi időkből megmaradt cserépi hagyomány, hiszen valamikor minden reggel munkába, iskolába indulás előtt reggeli elcsendesedéssel, imádsággal kezdődött a nap.

A templom kertjében áll az I. és II. világháború áldozatainak emlékoszlopa és a hősök tiszteletére készített lélekharang. Ez utóbbi egy személy adományából készült el. Évente egyszer, május végén emlékeztetést tart az egész község a hősökre gondolva.

A templom az évtizedek során többször lett kisebb mértékben, az éppen szükséges helyeken felújítva, de igazán nagy renoválás először Solymosi Tibor lelkipásztor és Derda István majd Vadászi Lajos gondnoksága alatt történt 1987-88 között. Ekkor a belső rész és a tetőzet helyreállítása valósult meg. A templom 100 éves fennállásának jubileumára a külső renoválás készült el. Akkorra a külső vakolat annyira tönkrement, hogy már az egész község átérezte:

azt az épületet, mely mindig büszkeséggel töltötte el őket méltóképpen kell felújítani. Az adakozás meghirdetése után kiderült az elszármazottaknak is szívügye a templom és rövid idő alatt 500 adakozó 6 millió Ft-ot adományozott. De nemcsak pénzzel, különféle természetbeni adománnyal és kétkézi munkával is hozzájárultak, hogy megszépüljön az „Isten háza”.

A Cserépfalui Református Templomot, nem csak a nagysága és méretei, de a benne tapasztalható gazdag és tartalmas gyülekezeti tevékenység is jellemzi.

Cserépfalu igen hamar, már az 1550-es években reformálódott. Ekkor a helység birtokosa az ecsedi ágból való református Báthory család volt. A legelső írásos emlék Cserépfalu református mivoltáról 1576-ból való, az első lelkészek Decsey Tamás, Batizi József és Bucsai István voltak. A lakosság lélekszáma 1000 fő körül lehetett.

Az évszázadok során sok viszontagságon ment keresztül a gyülekezet, voltak nagy megújulások, építkezések, és voltak „szűk esztendő” is. Az 1600-as években alig 10 ház volt lakott, de az 1800-as években nem volt ritka az évi 70-90 keresztelő sem. Ennek az időszaknak erejét mutatja az is, hogy a Sárospataki Kollégium rendszeres adományt kapott a gyülekezettől. Ezenkívül évente 15-50 helyre juttatott adományt a hívek adakozásából. Nagyrészt adakozásból épült a parókia, az iskola és a templom a XIX. század végén.

Aztán újra nehézségek jöttek. Mindkét világháborút igen megsínylette a falu, szinte nem volt olyan család ahonnan nem vesztettek el férfit.

Ennek ellenére színes egyházi, gyülekezeti élet jellemezte a falut. Jól működő énekkara volt, amely egyházmegyeileg jóváhagyott alapszabályt tudhatott magáénak. Szakács Pál lelkész ezt írta 1934-ben: „Azoknak az összetömrölése ez, akik hivatva lesznek majd arra, hogy vezetői legyenek az egyházközségnek. Igen szép hivatásuk volt azoknak a tanítóknak, akik vezetői voltak e dalárdának”. Ifjúsági egyesületek is alakultak 1931-ben. A felnőtt fiatalság közül a lányokat volt könnyebb egyesületekbe hívni, hiszen a fiúk rendszerint csak a hét utolsó napját töltötték otthonaikban munkájuk miatt. Ebben az időszakban volt női és férfi bibliakör is. Az 1950-es években ezeket az egyesületeket egyetlen tollvonással megszüntették. Az akkori politikai élet beszűkítette az egyházakat a templom falai közé.

Már két generáció is úgy nevelődött, hogy kimaradt az életükből a biblia ismerete, az egyháziasság.

Ennek ellenére jelenleg a falu lakosságának közel 80%-a református felekezetű. Mint általában a kis településekre, így Cserépfalura is jellemző az elöregedés. Kevés gyermek születik, a fiatalok munka hiányában nem tudnak itt maradni. Bár szeretnének! A cserépiekre jellemző a falu, a templom, a környék szeretete. S bár a falu lakossága csupán 1000 fő a Református Gyülekezet a térség kiemelt egyházközségei közé tartozik. Az egyházfenntartó, járulékfizetők száma 580 fő, a választó névjegyzékben 480 név található.

A gyülekezeti élet színes és változatos. Nemcsak a vasárnap szokásos 2 alkalommal van istentisztelet, de hétköznap is rendszeresen vannak bibliaórák. Ezeken felül ökumenikus imahetek, középkorúak találkozója, gyerekdélutánok, családi istentiszteletek, evangélizációs alkalmak, női imnapok, 1-1 téma köré rendezett különleges együttlétek adják a változatosságot, hogy minden korú és érdeklődési körbe tartozó találhasson számára vonzó kisközösséget.

A – talán - legjobban működő csoportok a Zsindelyné Tüdös Klára nevet viselő Nőszövetség és a Bárka-kör. A Nőszövetség tagjai arra kötelezték el magukat, hogy szívük és két kezük munkájával segítsék, erősítsék a cserépi gyülekezetet. Diakóniai munkájukban odafigyelnek az idősekre, látogatnak, határokon átívelő imnapokat szerveznek, évente 1-1 szeretetintézménynek gyűjtenek adományt, csiga-és egyéb tésztafélét készítenek. A gyerekalkalmakhoz sütemény és más finomságokkal járulnak hozzá. Szívesen segítenek a templom körüli asszony munkákban (kerítésfestés, takarítás, növényültetés). Fontos tevékenységük az imádság, az egymásra és Istenre figyelés. Jelenleg 25 tagja van a Nőszövetségnek.

A Bárka-kör énekelni szerető és az élet tartalmassá tételét elősegítő, gondolataikat egymással szívesen megosztó tagokból áll. Elsősorban a 35-45 éves korosztály jelenik meg itt hétről-hétre péntek esténként. Kötetlen beszélgetések, érdekes kérdésfelvetések és válaszok születnek ezeken az izgalmas találkozókon. Időnként filmet néznek együtt megbeszélve, de a kirándulás vagy közös grillezés is hozzátartozik a Bárkához. Énekszeretüket kihasználva gyakran énekelnek falusi és egyházi ünnepeken vagy szolgálnak verssel, irodalmi színpaddal.

Kedves színfoltja az évnek a karácsony esti családi együttlét, mikor a gyermekek kis színdarabokkal elevenítik fel Jézus születését. És ugyanígy gyermekekkel együtt szabadtéri istentiszteleten zárják a tanévet bemutatva mit tanultak a hittanórákon. A szabadtéri alkalom egyben közös ebédelést is jelent, melynek meghittségét Isten szabad ege adja.

Nagy öröme volt az egyházközségnek, hogy 2013-ban a gyönyörű templom adhatott helyet a Nagypénteki televíziós istentisztelet közvetítésének. Az úrasztala körül ülő közel 40 kisiskolás éneke azt hirdette, hogy van feltámadás! Igaz ez úgy is, hogy egy kisközség életét sem kell leírni, hiszen Isten a "kövekből is tud fiakat támasztani".

Szekularizált világunkban még inkább szükséges, hogy a közösségeink erősek, egymásra figyelők, tartalmasak legyenek. Községek nélkül nem lehet tartalmas életet élni. Ezért fontos, hogy olyan közösségeket építsünk, ahol valódi értékek jelennek meg, és ahol mindenki azt érezheti: gazdagodtam! Cserépfalu Református Gyülekezete szeretne ilyen lenni!

A templom az a hely, melyre vigyáznunk kell. A templom az a hely, melyre büszkék lehetünk, ahol érezhető az ősök jelenléte, ahová betérve megnyugodhat és feltöltődhet a lélek. Rajtunk áll, hogy az ősök reménysége, áldozata ne legyen hiábavaló. Rajtunk áll, hogy a templom a következő generációk számára is az a hely legyen, ahol otthon van!

5. Indoklás a Települési Értéktárba történő felvétel mellett, kitérve a nemzeti érték jelentőségének bemutatására:

A Cserépfalui Református templom a megye egyik legnagyobb 52 m-es tornyú neogótikus református temploma. Belsejében félköríves záródása, boltozatos mennyezete alatt 1300 ülőhely van.

A 4,70 m magas szószéke, széphangzású orgonája és harangjai egyedi értéket képviselnek.

A Cserépfalui Református Egyházközség évtizedek óta fontos értéket képvisel. Kiemelkedő a szerepe a faluközség összetartó erejének erősítésében, a tudás, az erkölcsi értékek megőrzésében, az egyének tartalmas életének kialakításában, az igazi és valódi értékek közvetítésében

A fentiek alapján települési értékkel nyilvánítása indokolt.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Zsirka László: Nem cserép, hanem porcelán és ép... Cserépfalui Református Egyházközség története.

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.cserepfalu.hu/ertektar

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja.
8 db fénykép

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek. 1 pld.

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

Cserépfalu Református Templom és gyülekezete

1. A Református Templom

2. Református Templom háttérben a temető

Cserépfalu Református Templom és gyülekezete

3. Pósa Péter és felesége

4. Református Iskola

Cserépfalu Református Templom és gyülekezete

5. Asszonyok I.

6. Asszonyok II.

Cserépfalu Református Templom és gyülekezete

7. Istentisztelet I.

8. Istentisztelet II.